College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 175
8180 AD Heerde

Per e-mail: gemeente@heerde.nl

Heerde, 22 juni 2023

Onderwerp: De kosterswoning en een nieuw kerkelijk centrum voor de NH Kerk

Geachte Burgemeester en Wethouders,

Als Erfgoedcommissie van uw gemeente willen wij graag een actueel onderwerp onder uw aandacht brengen. Wij doen dit op grond van het Instellingsbesluit Erfgoedcommissie gemeente Heerde 2020 (artikel 2, lid 1) waarop de commissie gevraagd en ongevraagd uw college mag adviseren.

Wij vragen uw aandacht voor de kosterswoning naast de monumentale Johanneskerk in het centrum van het dorp, gelegen aan de Dorpsstraat 29 te Heerde.

Deze nog zeer authentieke kosterswoning wordt, zo hebben wij onder meer uit de pers vernomen, bedreigd in haar voortbestaan. De woning, daterend uit 1920, zou, aldus de berichten, gesloopt moeten gaan worden voor de bouw van een modern vorm gegeven kerkelijk centrum. Uit oogpunt van de waarde van dit erfgoed en uit oogpunt van bovengenoemd historisch beeld van het dorpscentrum, zou dit een zeer te betreuren ontwikkeling zijn.

De huidige ontwikkelingen op deze plek zijn dan ook de aanleiding ons tot uw college te richten.

Wij zijn ons er terdege van bewust dat de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in haar advies heeft aangegeven de sloop van de kosterswoning als een verlies te zien, maar dat dit opweegt tegen de kwaliteitsambities die opdrachtgever en architect zich hebben gesteld om de rijksmonumentale kerk meer betekenis in de ruimte en de samenleving te geven met de nieuwbouw van het kerkelijk centrum.

Desondanks willen wij als commissie een pleidooi houden voor het behoud van deze kosterswoning.

In het centrum van Heerde staan een aantal markante gebouwen, die in een belangrijke mate bijdragen aan het historische beeld van het dorpscentrum van Heerde alsook aan het collectieve geheugen van veel inwoners van de gemeente. De grote NH Kerk, de bijbehorende kosterswoning, het (oorspronkelijke deel van) Hotel Boeve en het historische café, tegenwoordig bekend als 'De Rooster'. Een historisch zeer waardevol deel van het dorpscentrum waar het verleden nog beleefbaar en zichtbaar is, maar dat voor een deel haar uitstraling en allure helaas is kwijtgeraakt.

Vanuit het beleid van de gemeente Heerde kunnen wij deze ontwikkelingen helaas ook niet plaatsen. De gemeente Heerde is een Cittaslow gemeente. Onderdeel van de Cittaslow uitgangspunten is dat de aanwezige kwaliteiten en het verleden van een plek vertrekpunt zijn bij alle ontwikkelingen in de gemeente. De historie van de plek zit in het DNA van het dorp. Deze kosterswoning geeft in belangrijke mate vorm aan het DNA van deze plek. Het behoud van de historische karakteristiek van deze plek wordt eveneens gewaardeerd in de Centrumvisie van de gemeente Heerde 2.0, gedateerd

januari 2014, welke nog onverkort van kracht is. In deze visie wordt ook gepleit voor een meer integraal gebruik van het kerkplein door de doorgang tussen het kerkplein en het dorpsplein weer open te maken. Ook een mooi initiatief om vanuit een andere gemeentelijke strategie, de voetganger weer meer voorrang en ruimte te geven. En niet in de laatste plaats, ook de recent aan onze commissie door de ambtelijke organisatie gepresenteerde ontwikkelingen aan het dorpsplein op de locatie van het voormalige Hotel Boeve gaan duidelijk uit van het behoud van de beleving van de historische karakteristiek van dit plein.

Het is essentieel dat deze, één van de belangrijkste plekken van de gehele gemeente Heerde, haar karakteristiek en haar DNA behoudt. De kosterswoning, die overigens ook nog in een goede technische staat verkeert, is een onlosmakelijk onderdeel van deze plek. Als commissie denken wij graag mee in de herwaardering van deze plek met behoud van het lokale, maar zo belangrijke, erfgoed.

Daarnaast begrijpen wij vanzelfsprekend dat de Hervormde Gemeente van Heerde behoefte heeft aan een gebouw als een kerkelijk centrum. Desgewenst denken wij graag mee over een mogelijke alternatieve locatie om een kerkelijk centrum te realiseren zonder dat historische waarden in het dorpshart hiervoor opgeofferd hoeven te worden. De kosterswoning kan dan worden behouden als woning of kerkelijk bureau, of kan een herbestemming krijgen voor bijvoorbeeld maatschappelijke doeleinden.

Iedere stad of dorp is uniek vanwege z'n historische context en de historische gebouwen die het verhaal vertellen van de plek. Voor het dorpshart van Heerde is dit dé plek. Laten we zuinig zijn op dit 'Rode hart' van Heerde. Ons pleidooi richt zich nu primair op de kosterswoning gezien de besluitvorming die hierover genomen dient te worden, maar als commissie pleiten wij voor een integrale benadering van deze markante plek. Graag gaan wij als Erfgoedcommissie daarover met u in gesprek om het dorpshart weer een kwalitatief hoogwaardige uitstraling te geven met een historisch hart, én met een eigentijds gebruik.

Wij vragen u met klem om deze brief, ondanks dat er geen collegevergadering meer plaats vindt voor 26 juni a.s., vóór 26 juni 'via de griffie' aan de gemeenteraad toe te sturen zodat de raadsleden ons pleidooi kunnen betrekken bij hun afweging over het bestemmingsplan Dorpsstraat 29 Heerde, kerkelijk centrum.

Hoogachtend,
namens de leden van de Erfgoedcommissie,

Bijlage:

1. Fotobijlage

Fotobijlage bij brief over de kosterswoning Dorpsstraat 29 te Heerde d.d. 22 juni 2023

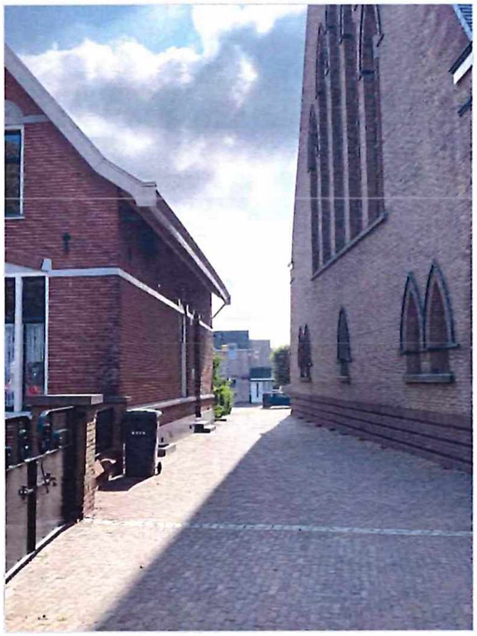

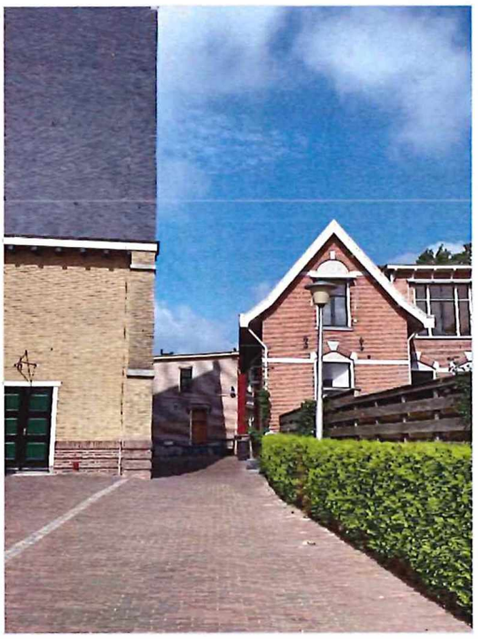
Samenstelling van een waardevolle, historisch gegroeide structuur

Cultuurhistorisch waardevolle architectuur in het straatbeeld

Ruimtelijk doorzicht van de Bonenburgerlaan naar de Dorpsstraat en vice versa

Straatwand Dorpsstraat